



СТАНОВИЩЕ

на Центъра за оценка на риска по хранителната верига
относно оценка на риска за човешкото здраве, свързан с установено наличие на
пестицида пропоксур в зрял фасул с произход Етиопия

1. Правно основание

- Регламент (ЕО) № 396/2005 на Европейския парламент и на Съвета от 23 февруари 2005 година, относно максимално допустимите граници на остатъчни вещества от пестициди във и върху храни или фуражи от растителен или животински произход и за изменение на Директива 91/414/ЕИО на Съвета
- Регламент (ЕО) № 1107/2009 на Европейския парламент и на Съвета от 21 октомври 2009 година, относно пускането на пазара на продукти за растителна защита и за отмяна на директиви 79/117/ЕИО и 91/414/ЕИО на Съвета

2. Цел

Оценка на риска за консуматорите, във връзка с установено наднормено количество от пестицида пропоксур в анализирана проба от зрял фасул (шарен боб) с произход от Етиопия.

3. Идентификация на риска

В дирекция „Контрол на храните“ при ЦУ на Българска агенция по безопасност на храните са получени протоколи от изпитване, удостоверяващи съдържание на пестицида пропоксур в зрял фасул, с произход от Етиопия, опакован в България. Партидата зрял фасул в опаковки по 1 кг е върната от Сърбия, поради установено наличие на остатъци от пестицида пропоксур.

Максимално допустимото ниво (MRL) за пропоксур в зрял фасул е 0.05 мг/кг. Според приложените изпитвателни протоколи съдържанието на пропоксур е следното:

- Протокол № VA21-11115.002 А от 11.10.2021 г., издаден от лаборатория SGS България ЕООД не показва измеримо съдържание на остатъци от пестицида пропоксур (< 0.01 мг/кг);
- Протокол № 03-5035/9723 от 28.10.2021 г., издаден от изпитвателна лаборатория в Сърбия удостоверява съдържание на остатъци от пестицида от 0.20 мг/кг;
- Протокол № 76311 от 10.11.2021 г., издаден от лаборатория за изпитване „Алименти-Омнилаб“ при „ДИ анд ВИ Консулт“ ООД удостоверява съдържание на остатъци от пестицида пропоксур от 0.060 мг/кг;
- Протокол № 21/012493 от 31.12.2021г., издаден от лаборатория Приморис удостоверява съдържание на остатъци от пестицида пропоксур от 0.19 мг/кг;
- Протокол № 21/012516 от 05.01.2022 г., издаден от лаборатория Приморис показва съдържание на остатъци от пестицида пропоксур от 0.069 мг/кг.

Във връзка с наличните данни е изпратено искане за становище от Центъра за оценка на риска по хранителната верига (ЦОРХВ), относно оценка на риска за консуматорите, свързан с установеното завишено съдържание на остатъци от пестицида пропоксур в зрял фасул.

4. Характеристика на опасността

Пропоксур е карбаматен инсектицид и акарицид, използва се и като ветеринарна субстанция. Пропоксур действа срещу редица вредители, особено такива, които причиняват увреждания чрез смукане и дъвчене. Използва се и за контрол на бълхи при домашни любимци. Този пестицид е несистемен, с контактно и стомашно действие спрямо вредителите; също потиска синтеза на ацетилхолинестеразата. Пропоксур е високо токсичен за хората при поглъщане. Счита се за вероятен човешки карциноген и проявява слаб естрогенен ефект. Информацията относно токсичността на пропоксур спрямо биоразнообразието е недостатъчна, но на база наличните данни е вероятно да е умерено до високо токсичен¹.

Пропоксур не е разрешен за употреба в Европейския съюз (ЕС) съгласно Регламент 1107/2009 (ЕО)².

5. Оценка на състоянието в Р България

В Р България няма разрешени продукти за растителна защита на база активното вещество **пропоксур**.

Оценка на експозицията

Центърът за оценка на риска по хранителната верига извърши оценка на експозицията на консуматорите на пестицида пропоксур чрез консумация на замърсения зрял фасул, посредством прилагането на PRIMo модела версия 3.1, на Европейския орган по безопасност на храните. Оценката е извършена за всеки един от установените лабораторни резултати, регистрирани в съответните протоколи, както следва:

- Протокол № 03-5035/9723 от 28.10.2021 г., съдържание на пестицида 0.20 мг/кг. За оценка на дългосрочната експозиция е изчислена стойността на теоретичния максимален дневен прием (TMDI), която е в диапазона 0.0% - 0.3% от допустимата дневна доза (ADI), което означава, че дозата не е превишена. Оценка на краткосрочния прием не може да бъде извършена, тъй като липсва стойност за острата референтна доза (ARfD);

- Протокол № 76311 от 10.11.2021 г., съдържание на пропоксур 0.060 мг/кг; изчисленият TMDI е в диапазона 0.0% - 0.1% от допустимата дневна доза, което означава, че дозата не е превишена;

- Протокол № 21/012493 от 31.12.2021 г., съдържание на пропоксур 0.19 мг/кг; TMDI е в диапазона 0.0% - 0.3% от допустимата дневна доза, което означава, че дозата не е превишена;

- Протокол № 21/012516 от 05.01.2022 г., съдържание 0.069 мг/кг; TMDI е в диапазона 0.0% - 0.1% от допустимата дневна доза, което означава, че дозата не е превишена.

От направените изчисления с PRIMo модела се установи, че за всички измерени стойности на пестицида пропоксур в зрял фасул, изчисленият дългосрочен прием не превишава допустимата дневна доза и няма вероятност остатъците да представляват опасност за общественото здраве.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Извършената оценка на риска от наличието на остатъци от пестицида пропоксур в зрял фасул установи, че те не представляват опасност за общественото здраве. Но прави впечатление, че в периода между изследването, при което за първи път

¹ PPDB: Pesticide Properties DataBase <http://sitem.herts.ac.uk/aeru/ppdb/en/Reports/553.htm>

² https://ec.europa.eu/food/plant/pesticides/eu-pesticides-database/active-substances/?event=as.details&as_id=707

е регистрирано наднормено количество от пропоксур, удостоверено с изпитвателен протокол от дата 28.10.2021 г. и датата на последния протокол – 05.01.2022 г., не е настъпило разграждане на пестицида до ниво под MRL. Освен това, измерените остатъци са от пестицид, който не е разрешен за употреба в Европейския съюз.

Заключението на ЦОРХВ е, че поради установяването на нива над максимално допустимата норма от пестицид, който е неразрешен за употреба в ЕС, продукцията в която е установен пестицид – зрял фасул (шарен боб), не трябва да се разпространява на европейския пазар.

Изготвил:

д-р Ирена Богоева,
нач. отдел ЗРХЗХ, ЦОРХВ